

PROFESIJOS MOKYTOJŲ RENGIMAS LIETUVOJE
(detalus tematinis pranešimas)

Pagal Europos profesinio mokymo plėtotės centro (Cedefop) struktūrą parengė

VDU Profesinio rengimo studijų centras

2006

TURINYS

<i>0601 Profesijos mokytojų grupės</i>	1
060101 Skirtumai tarp profesijos mokytojų ir gamybinio mokymo meistrų	1
060102 Profesijos mokytojų koncepcijos plėtra	2
060103 Profesijos mokytojų ir gamybinio mokymo meistrų vaidmuo profesinio rengimo sistemoje	3
<i>0602 Pirminio profesinio mokymo profesijos mokytojų ir gamybinio mokymo meistrų grupės</i>	5
060201 Profesijos mokytojų pirminis rengimas	7
06020101 Priėmimo sąlygos	9
06020102 Mokymo modeliai ir procesai	9
06020103 Mokymo turinys	10
06020104 Vertinimas ir kokybės stebėseną	14
060202 Profesijos mokytojų tęstinis mokymas	15
060203 Gamybinio mokymo meistrų rengimo sistemos	16
06020301 Priėmimo sąlygos	16
06020302 Mokymo modeliai ir procesai	16
06020303 Mokymo turinys	16
06020304 Vertinimas ir kokybės stebėseną	16
060204 Gamybinio mokymo meistrų pirminis ir tęstinis mokymas	16
060205 Aktualijos	16
<i>0603 Profesijos mokytojai tęstinio profesinio mokymo sistemoje</i>	18
060305 Aktualijos	18
<i>0604 Susijusios institucijos</i>	19
<i>0605 Šaltiniai ir nuorodos</i>	20

0601 PROFESIJOS MOKYTOJŲ GRUPĖS

Lietuvos profesinėse mokyklose ir darbo rinkos mokymo centruose dirba trijų tipų mokytojai:

- **profesijos mokytojas** moko ir pagrindinio, ir tęstinio profesinio mokymo sistemose, kur jam keliami tokie patys kvalifikaciniai reikalavimai. Priklausomai nuo mokymo patirties, profesinių pasiekimų ir nuopelnų (apie tai detaliau kalbama tolesnėse dalyse), profesijos mokytojai yra skirstomi į šias kvalifikacines kategorijas: jaunesnysis profesijos mokytojas, profesijos mokytojas, vyresnysis profesijos mokytojas, profesijos mokytojas metodininkas ir profesijos mokytojas ekspertas;
- **gamybinio mokymo meistrai** dirba ir pagrindinio, ir tęstinio profesinio mokymo institucijose (profesinėse mokyklose ir darbo rinkos mokymo centruose). Gamybinio mokymo meistrams Lietuvoje formalūs kvalifikaciniai reikalavimai nekeliama;
- **bendrujų dalykų mokytojai**, kurie dirba profesinėse mokyklose (šiuose pranešime jie neaprašomi).

Profesijos mokytojai ir gamybinio mokymo meistrai Lietuvoje teikia 1 ir 3 pakopos profesinio mokymo programas (ISCED 2-4).

Lentelė: Profesijos mokytojų darbo bei jų parengimo vieta

<i>Profesinė kategorija</i>	<i>Darbo vieta</i>	<i>Rengia</i>
Profesijos mokytojas pagrindinio ir tęstinio prof. mokymo sistemose	Profesinės mokyklos, darbo rinkos mokymo centrai	Universitetai arba Pedagogų profesinės raidos centras
Gamybinio mokymo meistrai pagrindinio ir tęstinio prof. mokymo sistemose	Profesinės mokyklos, darbo rinkos mokymo centrai ir įmonės	Formalių reikalavimų nėra
Bendrujų dalykų mokytojai	Profesinės mokyklos	Universitetai

Profesinio mokymo teikėjai

Profesinės mokyklos vykdo ir pagrindinio, ir tęstinio profesinio mokymo programas. Darbo rinkos mokymo centrai teikia mokymą bedarbiams, siekdami suteikti naujų įgūdžių arba naują kvalifikaciją bei atnaujinti turimus įgūdžius. Darbo rinkos profesinį mokymą vykdo profesijos mokytojai ir gamybinio mokymo meistrai, kurie dirba arba centruose, arba įmonėse. Kai kurios didelės įmonės yra įsteigusios mokymo centrus savo darbuotojų mokymui.

060101 Skirtumai tarp profesijos mokytojų ir gamybinio mokymo meistrų

Profesijos mokytojai

Sąvoka „profesijos mokytojas“ taikoma dėstantiems pagal visas - ir pirminio, ir tęstinio – profesinio mokymo programas. Profesijos mokytojai gali dirbti įvairių tipų mokymo įstaigose: profesinėse mokyklose ir darbo rinkos mokymo centruose.

Profesijos mokytojai suteikia profesinei veiklai atlikti reikalingas profesines žinias, gebėjimus ir įgūdžius; be to, jie lavina moksleivių asmeninius ir socialinius įgūdžius. Šiuo tikslu ir pirminio, ir tęstinio mokymo sistemose dirbantys profesijos mokytojai turi atitikti tuos pačius priėmimo į darbą, kvalifikacijos ir profesinės patirties reikalavimus, kurie nepriklauso nuo dėstomo dalyko. Reikalavimai profesijos mokytojams yra išdėstyti Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. įsakyme dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo.

Įsakyme nustatyta, kad norintys dirbti profesijos mokytojais profesinėse mokyklose privalo:

- turėti aukštąjį išsilavinimą ir pedagoginę kvalifikaciją, arba
- turėti aukštąjį išsilavinimą ir būti baigę pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre, arba
- turėti profesinį išsilavinimą, trejų metų darbo pagal specialybę stažą ir būti baigę pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre.

Kiti profesijos mokytojui keliamus kvalifikacinius reikalavimus reglamentuojantys dokumentai aptariami kitoje dalyje (060102).

Gamybinio mokymo meistrai

Priešingai nei profesijos mokytojams, gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikaciniai reikalavimai nekeliama, nors kai kurios formaliojo mokymo programos ir egzistuoja. Lietuvos profesijų klasifikatoriuje (2002 m.) nurodyta, kad gamybinio mokymo meistro veikla apima praktinių dalykų mokymą, praktinio mokymo organizavimą ir planavimą, pagalbą moksleiviams siejant teorines žinias su praktine veikla, darbo operacijų demonstravimą moksleiviams, bendradarbiavimą su profesijos mokytojais, garantavimą, kad moksleiviai laikytųsi darbų saugos reikalavimų.

060102 Profesijos mokytojų koncepcijos plėtra

Profesijos mokytojai

Profesijos mokytojų rengimas buvo reformuotas pradėjus įgyvendinti esminius sistemos pakeitimus 1994 m. Iki profesinio mokymo reformos profesijos mokytojų įdarbinimas nebuvo reguliuojamas – svarbiausiu tinkamumo kriterijumi buvo „būti geru savo srities specialistu“. Remiantis 2002 m. paskelbta statistika, 2000 metais apie 75 proc. profesijos mokytojų, dirbančių profesinio mokymo institucijose daugiau nei 10 metų, neturėjo jokio formalaus pedagoginio išsilavinimo. Prasidėjus reformai, paralelinė mokytojų rengimo sistema (profesinė ir pedagoginė kvalifikacija įgyjama tuo pačiu metu) buvo pakeista nuosekliaja, kur pirmiausia universitetinėse studijose ar kolegijoje išmokstama profesijos, o po to podiplominėse studijose įgyjama pedagoginė kvalifikacija.

Nuo 1997 m. mokytojų rengimo reforma tapo įvairių tarptautinių projektų tema; pvz., Leonardo da Vinčio programos projektas „Profesinio mokymo personalo rengimo sisteminis organizavimas“, Europos mokymo fondo projektas „Profesijos pedagogų rengimo strategijos ir struktūros kaita Lietuvoje ir Latvijoje“, Phare projektas „Modulinė pirminio pedagoginio profesijos mokytojų rengimo programa“.

Profesijos mokytojų mokymas ir rengimas organizuojamas derinant Švietimo ir mokslo ministerijos, kitų ministerijų, socialinių partnerių, profesinių mokyklų ir kitų mokymo teikėjų interesus. Pagrindinės mokytojų rengime dalyvaujančios institucijos yra šios:

- **Švietimo ir mokslo ministerija** planuoja ir organizuoja pirminį profesijos mokytojų mokymą ir jų kvalifikacijos kėlimą. Ministerija nustato turimus išteklius, priima sprendimus dėl jų paskirstymo ir atlieka programų vertinimą nacionaliniu lygmeniu.
- **Socialinės apsaugos ir darbo ministerija** dalyvauja nustatant papildomus kvalifikacinius reikalavimus tęstinio profesinio mokymo sistemoje dirbantiems profesijos mokytojams.
- **Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba** rūpinasi darbo rinkos mokymo profesijos mokytojų kompetencija.
- **Valstybinių ir privačių aukštųjų mokyklų pedagoginių studijų ir tyrimų padaliniai** vykdo pirminį profesijos mokytojų rengimą ir jų kvalifikacijos kėlimą.
- **Profesinio rengimo institucijos** vykdo pirminį mokytojų rengimą.
- **Pedagogų profesinės raidos centras** teikia pedagoginio minimumo programą (ją sudaro pedagoginiai, psichologiniai ir didaktiniai dalykai) norintiems tapti profesijos mokytojais.
- Yra ir kitų organizacijų (įskaitant įmones), kurios teikia kvalifikacijos kėlimo ir tęstinio mokymo paslaugas profesijos mokytojams.

Yra keletas profesijos mokytojų rengimą ir įdarbinimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų, kurių dauguma įsigaliojo po 1998 metų:

- Profesijos mokytojų atestacijos nuostatai (1998 m.) nustato atestacijos reikalavimus ir tvarką. Nuostatuose apibrėžiamos tik keturios profesijos mokytojų kategorijos:
 - profesijos mokytojas;
 - vyresnysis profesijos mokytojas;
 - profesijos mokytojas metodininkas; ir
 - profesijos mokytojas ekspertas.

Profesijos mokytojo profesijos standartas (2001 m.) nustato dar vieną kategoriją - *jaunesnysis profesijos mokytojas*. Jaunesnieji profesijos mokytojai yra tie, kurie dar neįgijo profesinės kvalifikacijos.

- 1998 m. parengtoje Profesinio rengimo baltojoje knygoje paaiškinta, kokiais būdais mokytojai gali įgyti reikiamą kvalifikaciją.

- 2001 m. parengtoje Lietuvos profesijos mokytojų rengimo koncepcijoje siekta pakeisti profesijos mokytojų rengimą, t.y. jo planavimą, vykdymą ir vertinimą (ir pirminio rengimo, ir kvalifikacijos kėlimo sistemoje). Pagal koncepciją, mokytojų rengimas turėtų būti vykdomas pagal nuoseklų modelį, kur būsimas mokytojas privalo įgyti profesinę kvalifikaciją aukštojo mokslo institucijoje ar aukštesniojoje mokykloje; po to įgyti trejų metų darbo pagal specialybę patirties ir tik tada pradėti dirbti profesinėje mokykloje bei įgyti pedagoginę kvalifikaciją per pirmuosius dvejus darbo metus.
- 2001 m. parengtas Profesijos mokytojo/ dėstytojo profesijos standartas buvo suderintas su Švietimo ir mokslo ministerijos kolegija. Remiantis pirmiau minėtais 1998 m. atestacijos nuostatais, jame išdėstyti kompetencija grindžiami reikalavimai profesijos mokytojams. Standartas parengtas atsižvelgiant ne tik į tuo metu galiojusius teisės aktus, bet ir į atliktų tyrimų rezultatus (pvz., Leonardo da Vinčio programos projekto atliktas tyrimas). Standarte išdėstyti profesijos mokytojo profesiniai uždaviniai ir išskiriamos penkios profesijos mokytojų kvalifikacinės kategorijos, atspindinčios jų karjeros kryptį ir seką. Prie kiekvienos kategorijos nurodomi reikalavimai profesinio mokymo kokybei. Standarte apibūdinta, kokias kompetencijas privalo turėti profesijos mokytojai, kad galėtų mokyti profesinio mokymo įstaigose, nustatyti profesijos tikslai ir apibrėžtos pagrindinės veiklos sritys. Kompetencijos išvardytos pagal penkias profesijos mokytojo kvalifikacines kategorijas: jaunesniojo profesijos mokytojo, profesijos mokytojo, vyresniojo profesijos mokytojo, profesijos mokytojo metodininko ir profesijos mokytojo eksperto. Standarte nustatyti konkretūs reikalavimai kiekvienai iš minėtų kvalifikacinių kategorijų.
- 2005 m. Švietimo ir mokslo ministro įsakyme dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo: išdėstytos pagrindinės nuostatos ir reikalavimai, keliami profesijos mokytojų išsilavinimui ir kvalifikacijai.

Siekiant, kad pedagoginis mokymas būtų patrauklesnis studentams ir lengvesnis jau dirbantiems profesijos mokytojams, pradėtos diskusijos dėl neformalaus mokymo būdu ir savarankiškai mokantis įgytų žinių ir gebėjimų pripažinimo.

Gamybinio mokymo meistrai

Gamybinio mokymo meistro kvalifikacija nėra atskirai reglamentuojama. Paprastai įmonėse dirbantys gamybinio mokymo meistrai neturi jokios pripažintos pedagoginės kvalifikacijos, tačiau dauguma jų kaupia mokymo patirtį dirbdami mokyklose ir kitose mokymo įstaigose.

060103 Profesijos mokytojų ir gamybinio mokymo meistrų vaidmuo profesinio rengimo sistemoje

Profesijos mokytojai

Kaip teigiama Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatose (2003 m.), kuriant žinių visuomenę, keičiasi ir pats mokytojo vaidmuo. Mokytojas ne vien tik perteikia žinias, mokytojas – tai mokymosi organizatorius, mokymosi galimybių kūrėjas ir mokymosi patarėjas.

Mokytojo vaidmuo ir atsakomybė buvo plečiama vykdant kiekvieną profesinio rengimo sistemos reformą. Mokytojams keliami šie nauji reikalavimai:

- Aktyviau dalyvauti mokslinių tyrimų veikloje, numatant darbo rinkai reikalingų įgūdžių pokyčius, nustatant naujas kvalifikacijas ar naujas reikalaujamų kompetencijų grupes. Sugebėjimas analizuoti savo mokymo veiksmingumą padeda didinti mokymo kokybę. Profesijos mokytojų gebėjimo atlikti tyrimus lavinimas yra svarbus mokytojų rengimo programų elementas.
- Giliau suvokti mokymosi visą gyvenimą politikos reikalavimus, pagal kuriuos mokytojai turi padėti mokyti ir skatinti studentus „išmokti mokyti“.
- Aktyviau dalyvauti profesinės mokyklos planavimo veikloje ir prisidėti prie mokyklos tapimo mokymosi organizacija.
- Dalyvauti mokymo programos rengimo procese. Programų rengimo funkcija yra decentralizuota ir perduota profesinėms mokykloms. Mokymo programą rengia mokymo įstaigos direktoriaus sudaryta darbo grupė, kurioje yra ir profesijos mokytojų. Profesinių mokyklų atstovai dalyvauja svarstyimuose Švietimo ir mokslo ministerijoje, o pačios mokyklos dalyvauja įvairiuose projektuose, kur mokytojai išmoksta, kaip sudaryti mokymo programą.

- Dalyvauti nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje. Profesinės mokyklos aktyviai dalyvauja įvairiuose nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, kur mokytojai studijuoja pedagogikos naujoves, vyksta į stažuotes, keičiasi patirtimi ir t.t.

Naujo profesijos mokytojo vaidmens ir atsakomybės apibrėžimas buvo nelengvas uždavinys profesinio mokymo reformos procese. Iki 1994 m. mokytojų pagrindinis vaidmuo buvo mokyti profesinių mokyklų moksleivius. Dabar profesijos mokytojai tampa aktyviais politinių ir mokslinių diskusijų, įvairių plėtros projektų bei švietimo veiklos dalyviais.

2002 m. Lietuvos profesijų klasifikatoriuje profesijos mokytojų vaidmuo ir užduotys apibūdinti tokiu būdu:

- mokymo planų ir profesinio mokymo programų rengimas bei sudarymas, studijų kurso paruošimas pagal reikalavimus;
- paskaitų vedimas ir moksleivių veiklos klasėje priežiūra;
- užduočių ir uždavinių sudarymas bei vertinimas pažymiais;
- moksleivių praktinio mokymo vykdymas ir vadovavimas jam;
- egzaminų užduočių paruošimas ir egzaminų organizavimas;
- studentų darbo ir pažangos ataskaitų rengimas, jų svarstymas su kolegomis ir socialiniais partneriais;
- dalyvavimas mokyklos susirinkimuose ir mokymo bei organizacinių klausimų svarstymuose;
- studentų užklasinės veiklos organizavimas ir pagalba jiems;
- individualus mokymas atliekant įvairias užduotis.

Gamybinio mokymo meistrai

2002 m. Lietuvos profesijų klasifikatoriuje gamybinio mokymo meistrų vaidmuo ir užduotys apibūdinti tokiu būdu:

- praktinių dalykų mokymas;
- praktinio mokymo organizavimas ir planavimas, pagalba moksleiviams siejant teorines žinias su praktine veikla, darbo operacijų demonstravimas moksleiviams praktiškai;
- bendradarbiavimas su profesijos mokytojais;
- garantavimas, kad moksleiviai laikytųsi darbų saugos reikalavimų.

0602 PIRMINIO PROFESINIO MOKYMO PROFESIJOS MOKYTOJŲ IR GAMYBINIO MOKYMO MEISTRŲ GRUPĖS

Profesinio mokymo įstaigose dirbančius mokytojus galima suskirstyti į šias kategorijas:

- profesijos mokytojai;
- gamybinio mokymo meistrai (dirba profesinėse mokyklose, darbo rinkos mokymo centruose ar įmonėse; yra kvalifikuoti darbuotojai, turintys profesinę, bet ne pedagoginę kvalifikaciją; dažnai mokymo meistrai yra samdomi iš profesinių mokyklų arba įmonių);
- bendrųjų dalykų mokytojai (dirba profesinėse mokyklose).

Ir pirminio, ir tęstinio profesinio mokymo sistemose dirbantiems profesijos mokytojams galioja tie patys teisės aktai, todėl šiame skyriuje pateikiama informacija apibūdina abiejose mokymo sistemose dirbančius mokytojus.

Profesijos mokytojai (ir pirminio, ir tęstinio profesinio mokymo sistemos)

Profesijos mokytojams keliami reikalavimai yra išdėstyti Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. įsakyme dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo. Įsakyme nustatyta, kad norintys dirbti profesijos mokytojais profesinėje mokykloje privalo įvykdyti šiuos reikalavimus:

- turėti aukštąjį išsilavinimą ir pedagoginę kvalifikaciją, arba
- turėti aukštąjį išsilavinimą ir būti baigę pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre, arba
- turėti profesinį išsilavinimą, trejų metų darbo pagal specialybę stažą ir būti baigę pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre.

Visiems profesijos mokytojams privaloma atestacija, kurios pagrindu nustatoma jų kategorija ir atlyginimo dydis. Profesijos mokytojus samdo profesinių mokyklų direktoriai.

Lentelė: Profesinėse mokyklose dirbančių profesijos mokytojų išsilavinimas

Metai	Pedagogų, iš viso	Iš jų moterys	Mokytojų išsilavinimo lygis		
			Aukštasis	Aukštesnysis	Vidurinis
1995-1996	4671	2787	2973	1434	264
2000-2001	4922	3209	3417	1298	207
2001-2002	4996	3073	3274	1218	204
2002-2003	4732	3137	3396	1153	183
2003-2004	4659	3139	3401	1089	169

Šaltinis: Statistikos metraštis, 2004

1998 m. Profesijos mokytojų atestacijos nuostatuose ir 2001 m. Profesijos mokytojo profesijos standarte nustatytos penkios profesijos mokytojų kvalifikacinės kategorijos.

Jaunesnysis profesijos mokytojas asistuoja profesijos mokytojui (arba kitų kvalifikacinių kategorijų mokytojams), pravedant mokymo ir mokymosi užsiėmimus, savarankiškai veda praktinius užsiėmimus arba dalį teorinių užsiėmimų, turi aukštąjį, aukštesnįjį išsilavinimą arba yra baigęs trečiąją ar ketvirtąją profesinės mokyklos pakopą, turi įgijęs ne mažesnę kaip trejų metų praktinės veiklos patirtį mokymo programos srityje bei šiame standarte nustatytas didaktines kompetencijas, ir įgyti pedagoginę kompetenciją, kaip nustatyta 2001 m. Profesijos mokytojo profesiniame standarte (išsamus kompetencijų sąrašas pateikiamas 06020103 skyriuje). Jaunesniojo profesijos mokytojo kategorija įvesta priėmus naują Profesijos mokytojo profesijos standartą 2001 metais; jaunesnysis profesijos mokytojas yra profesijos mokytojas dar neįgijęs pedagoginės kvalifikacijos.

Profesijos mokytojas savarankiškai organizuoja ir veda teorinius bei/ar praktinius užsiėmimus, rengia mokymo dalykų (modulių) programas, dalyvauja įgyvendinant mokyklos politiką vietiniame lygmenyje, turi aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą, pedagoginę kvalifikaciją, ne mažesnę kaip trejų metų praktinės veiklos patirtį mokymo programos srityje, bei turi įgijęs pedagogines kompetencijas, nustatytas 2001 m. Profesijos mokytojo profesiniame standarte (išsamus kompetencijų sąrašas pateikiamas 06020103 skyriuje).

Vyresniojo profesijos mokytojo funkcijos tokios pat, išskyrus tai, kad jie dalyvauja įgyvendinant mokyklų politiką ir regiono lygmeniu. Vyresniųjų profesijos mokytojų kvalifikacija turi būti tokia pati, kaip ir profesijos mokytojų; tačiau jie turi būti papildomai išdirbę 3 pedagoginio darbo metus.

Profesijos mokytojas metodininkas taip pat vykdo tas pačias funkcijas, kaip ir profesijos mokytojas, bei papildomai rengia, tobulina ir įvertina mokymo dalykų (modulių) programas, rengia metodinę mokymosi medžiagą, kuria profesinio rengimo programas, atlieka regioninius darbo rinkos tyrimus, dalyvauja įgyvendinant

mokyklos politiką vietiniame, regioniniame ir šalies lygmenyse, turi aukštąjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip 3 metų praktinės veiklos patirtį studijuotos mokymo programos srityje, didesnę kaip 6 metų pedagoginio darbo patirtį.

Profesijos mokytojas ekspertas atlieka panašias funkcijas kaip ir mokytojai metodininkas, bei papildomai vertina metodinę mokymosi medžiagą, kuria ir vertina profesinio rengimo programas, atlieka sektorinius ir darbo rinkos tyrimus, dalyvauja įgyvendinant mokyklos politiką vietiniame, regioniniame, šalies ir tarptautiniame lygmenyse, turi aukštąjį išsilavinimą, ne mažesnę kaip 3 metų praktinės veiklos patirtį mokymo programos srityje, didesnę kaip 10 metų pedagoginio darbo patirtį bei pasižymi šiame standarte nustatytais didaktinėmis kompetencijomis.

Mokytojų, dirbančių profesinėse mokyklose, pasiskirstymas pagal kvalifikacines kategorijas 2003 m.

Jaunesnieji profesijos mokytojai	18.9%
Profesijos mokytojai	22.9%
Vyresnieji profesijos mokytojai	48%
Profesijos mokytojai metodininkai	9.1%
Profesijos mokytojai ekspertai	1.1%

Šaltinis: Švietimas Lietuvoje, 2004

2002 m. Informacinių technologijų centras prie Švietimo ir mokslo ministerijos atliko statistinį profesijos mokytojų tyrimą. Lentelėje žemiau pristatomi pagrindiniai duomenys apie profesinėse mokyklose ir kitose mokymo institucijose dirbančius profesijos mokytojus. Tais pačiais metais profesinės mokyklos buvo restruktūrizuotos ir sujungtos, todėl šioje lentelėje pateikiamas bendras mokytojų skaičius gali skirtis nuo kitų tyrimo rezultatų.

Bendra statistinė informacija apie profesijos mokytojus

	Iš viso	Amžius (metais) %			Darbo pagal specialybę stažas (metais) %				Pedagoginio darbo stažas (metais) %			
		Iki 30 m.	Nuo 31 iki 50 m.	Vyresni nei 50 m.	Patirties neturi	Iki 5 m.	Nuo 6 iki 10 m.	Daugiau nei 10 m.	Mažiau nei 5 m.	Nuo 6 iki 10 m.	Nuo 11 iki 15 m.	Daugiau nei 15 m.
Profesijos mokytojai	4777	6.9	56.3	36.8	28.2	23.0	26.6	22.3	14.8	12.2	18.2	54.9

Šaltinis: Leonardo da Vinčio programos projekto „Profesinio mokymo personalo rengimo sisteminis organizavimas“ (2002 m.) ataskaita

Atlyginimai

Remiantis 2005 m. Ministro įsakymu dėl švietimo įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos (Nr. ISAK-1459), profesijos mokytojų atlyginimas priklauso nuo jų kvalifikacinės kategorijos ir darbo stažo.

Kvalifikacinė kategorija	Pedagoginio darbo stažas	Mėnesio atlyginimas
Jaunesnysis profesijos mokytojas	iki 4 metų	649,75 LTL = 188,18 EUR
	nuo 4 iki 10 metų	701,5 LTL = 203,16 EUR
	nuo 10 iki 15 metų	730,25 LTL = 211,49 EUR
	15 metų ir daugiau	764,75 LTL = 221,48 EUR
Profesijos mokytojas	iki 10 metų	724,5 LTL = 209,82 EUR
	nuo 10 iki 15 metų	747,5 LTL = 216,49 EUR
	15 metų ir daugiau	776,25 LTL = 224,81 EUR
Vyresnysis profesijos mokytojas	iki 10 metų	868,25 LTL = 251,46 EUR
	nuo 10 iki 15 metų	885,5 LTL = 256,45 EUR
	15 metų ir daugiau	925,75 LTL = 268,11 EUR

Profesijos mokytojas metodininkas	iki 10 metų	977,5 LTL = 283,1 EUR
	nuo 10 iki 15 metų	1000,5 LTL = 289,76 EUR
	15 metų ir daugiau	1035 LTL = 299,75 EUR
Profesijos mokytojas ekspertas	iki 10 metų	1127 LTL = 326,4 EUR
	nuo 10 iki 15 metų	1144,25 LTL = 331,39 EUR
	15 ir daugiau metų	1178,75 LTL = 341,38 EUR

Šaltinis: Ministro įsakymas dėl švietimo įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos Nr. ISAK-1459 (2005)

(1 EUR = 3,4528 LTL)

Kaip teigiama 2005 m. Ministro įsakyme, profesijos mokytojai, turintys trumpesnį nei 5 metų darbo stažą, bet ilgesnį nei 3 metų pedagoginio darbo stažą gali gauti 20 proc. atlyginimo priedą. Atlyginimo priedai už paskaitų konspektų ruošimą, studentų grupių priežiūrą, dalyvavimą projektuose ir kitą papildomą darbą mokami ir turintiems mokslinius arba pedagoginius mokslinius laipsnius (pvz., docentas, profesorius). Mokytojų atlyginimai yra mažesni už vidutinį mėnesio atlyginimą šalyje.

060201 Profesijos mokytojų pirminis rengimas

Švietimo ir mokslo ministerija nustato bendruosius kvalifikacinius reikalavimus ir organizuoja mokytojų atestaciją, taip pat kvalifikacijos kėlimą (kartu su Pedagogų profesinės raidos centru). Ministerija nustato specialybes, kurių gali mokytis profesijos mokytojai, suteikiamas kvalifikacijas (bei, ar pagal tam tikras studijų/ mokymo programas galima mokytis kolegijose ar universitetuose). Ministerija taip pat skirsto lėšas mokytojų rengimu užsiimančioms institucijoms.

2002 m. Vytauto Didžiojo universiteto Profesinio rengimo studijų centras atliko Lietuvos profesijos mokytojų formalios pedagoginės kvalifikacijos tyrimą. Lentelėje (žr. toliau) pateikti duomenys apie profesijos mokytojų išsilavinimą. Iki profesinio rengimo sistemos reformos profesijos mokytojų įdarbinimas nebuvo reglamentuojamas – svarbiausiu kriterijumi buvo „būti geru savo srities specialistu“.

Profesijos mokytojų išsilavinimas 2002 m.

	Iš viso	Profesinio išsilavinimo lygis							Pedagoginio išsilavinimo lygis					
		Be vidurinio (%)	Vidurinis (%)	Aukštesnysis (%)	Bakalauras (%)	Diplomuotas specialistas (technikumas) (%)	Magistras (%)	Daktaras (%)	Nėra (%)	Aukštesnioji m-lm (%)	Bakalauras (%)	Diplomuotas specialistas (technikumas) (%)	Magistras (%)	Daktaras (%)
Iš viso	4777	0	6.6	27.5	0.82	62.34	2.0	0.7	76.2	2.18	0.27	19.78	1.4	0.2

Diplomuotas specialistas – iki Lietuvos nepriklausomybės (1991 m.) įgytas aukštesnysis išsilavinimas

Šaltinis: Leonardo da Vinčio programos projekto „Profesinio mokymo personalo rengimo sisteminis organizavimas“ ataskaita, 2002

Minėto tyrimo rezultatai parodė, kad 76 proc. profesinėse mokyklose dirbančių profesijos mokytojų neturi pedagoginės kvalifikacijos. Šie mokytojai sudaro svarbią profesinio tobulinimosi kursų tikslinę grupę.

Profesijos mokytojų rengimo programos

Lietuvoje yra 6 universitetai, vykdančys pedagoginio profesijos mokytojų rengimo programas. Siūlomos 6 specializuotų profesinių studijų programos (baigusiams suteikiama pedagogo kvalifikacija) ir 3 švietimo magistrantūros studijų programos (baigusiams suteikiamas magistro laipsnis). Be to, Pedagogų profesinės raidos centras siūlo pedagoginio minimumo programą, kurią privalo baigti pedagoginės kvalifikacijos neturintys dirbantys profesijos mokytojai (šiai kategorijai priklauso tik iki 2005 m. į darbą priimti profesijos mokytojai). Toliau pateikiamoje lentelėje yra duomenys apie profesijos mokytojams Lietuvoje siūlomas studijų ir mokymo programas.

Lentelė: Studijų ir mokymo programos profesijos mokytojams

Studijų programa ir teikėjas	Suteikiama kvalifikacija	Studijų trukmė ir forma	Priėmimo sąlygos
Pedagoginis minimumas Pedagogų profesinės raidos centras	Išduodamas kursų baigimo pažymėjimas (privalomas visiems, dar neturintiems pedagoginės kvalifikacijos, arba tiems, kuriems iki pensijos liko mažiau nei 5 metai)	120 valandų	Aukštojo mokslo diplomas
Profesinė pedagogika Vytauto Didžiojo universitetas	Profesijos mokytojas	(60 studijų kreditų /90 ECTS) 1 dieninių studijų metai arba 1,5 neakivaizdinių studijų metų	Aukštojo mokslo diplomas dėstomo dalyko srityje
Pedagogika Vytauto Didžiojo universitetas	Profesijos mokytojas	(58 studijų kreditų /87 ECTS) 1,5 dieninių arba neakivaizdinių studijų metų	Aukštojo mokslo diplomas ir švietimo bakalauro diplomas (jei ne – kandidatas turi išklausti išlyginamųjų švietimo dalykų kursą)
Pedagogika Kauno Technologijos universitetas	Profesijos mokytojas	(48 studijų kreditų/72 ECTS) 1 dieninių arba neakivaizdinių studijų metai	Aukštojo mokslo diplomas
Dalyko didaktika Klaipėdos ir Šiaulių universitetai	Profesijos mokytojas	(40 studijų kreditų/60 ECTS) 1 dieninių arba neakivaizdinių studijų metai	Aukštojo mokslo diplomas
Profesijos pedagogika Lietuvos žemės ūkio universitetas	Profesijos mokytojas	(40 studijų kreditų /60 ECTS) 1 dieninių studijų metai	Aukštojo mokslo diplomas
Profesijos edukologija Vilniaus Gedimino technikos universitetas ir Lietuvos žemės ūkio universitetas	Švietimo magistras	(80 studijų kreditų /120 ECTS) 2 neakivaizdinių studijų metai	Bakalauro diplomas ir pedagoginio darbo stažas
Profesinio mokymo vadyba Vytauto Didžiojo universitetas	Švietimo magistras	(80 studijų kreditų /120 ECTS) 2 dieninių studijų metai	Bakalauro diplomas

Studijų kreditas lygus 40 studento darbo valandų.

2006 m. rudenį dar vienas universitetas – Vilniaus pedagoginis universitetas – pradės mokyti profesijos mokytojus pagal specialią profesinio mokymo programą. Šiuo metu programa rengiama.

Baigę vieną arba kelias iš lentelėje nurodytų studijų programų, profesinių mokyklų mokytojai įgyja naujų žinių ir kompetencijų, todėl gali pateikti paraišką atestuotis aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti. Plačiau apie kvalifikacinės kategorijos (jaunesnysis profesijos mokytojas, profesijos mokytojas, vyresnysis profesijos mokytojas, profesijos mokytojas metodininkas ir profesijos mokytojas ekspertas) - 0602 skyriuje.

Pirmoji dirbantiems profesijos mokytojams skirta studijų programa „Profesinė pedagogika“ pradėta vykdyti 2002 metais Vytauto Didžiojo universiteto Profesinio rengimo studijų centre. Tai yra modulinė, kompetencija grindžiama pirminio profesijos mokytojo pedagoginio parengimo programa, parengta pagal Phare programą bendradarbiaujant su mokslininkais iš Šefildo Halamo universiteto (*Sheffield Hallam University*, Jungtinė Karalystė). Programos trukmė 1-1,5 metų, kiekvieno modulio turinys pritaikytas konkrečios pedagoginės kompetencijos įgijimui. Studijose derinamas teorinis mokymas su praktine patirtimi, mokytojams studijuoti padeda praktikos vadovai. Kiekvieno modulio pabaigoje atliekamas vertinimas, kuriuo remiantis toliau tobulinamas mokymo programos turinys. Programa skirta jaunesniesiems profesijos mokytojams, yra jau išbandyta įvairiuose regionuose ir patobulinta.

06020101 Priėmimo sąlygos

Kvalifikaciniai reikalavimai profesijos mokytojams pirminio ir tęstinio profesinio mokymosi institucijose yra nustatyti 2001 m. Lietuvos Profesijos mokytojų rengimo koncepcijoje ir 2005 m. Švietimo ir mokslo ministro įsakyme dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo. Įsakyme nustatyta, kad asmuo, norintis tapti profesijos mokytoju profesinio mokymo institucijoje, privalo:

- turėti aukštąjį išsilavinimą ir pedagoginę kvalifikaciją, arba
- turėti aukštąjį išsilavinimą ir būti baigęs pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre, arba
- turėti profesinį išsilavinimą, trejų metų darbo pagal specialybę stažą ir būti baigęs pedagoginio minimumo programą Pedagogų profesinės raidos centre.

Po 2001 ir 2005 m. įdiegtų naujovių, pedagoginė kvalifikacija tapo privaloma norintiems įsidarbinti profesijos mokytojams. Iki tol, dėl asmens tinkamumo dirbti profesijos mokytoju sprendė pačios profesinės mokyklos, atsižvelgdamos į jo patirtį atitinkamoje srityje. Šiuo metu 75 proc. profesijos mokytojų pedagoginės kvalifikacijos neturi, tačiau daugiau nei 45 proc. turi ilgesnę nei 15 metų darbo patirtį. Kai kurie mokytojai studijuoja, siekdami tapti kvalifikuotais profesijos mokytojais, kaip to reikalauja dabartiniai teisės aktai.

06020102 Mokymo modeliai ir procesai

Visų profesijos mokytojų (nepriklausomai nuo to, ar jie dirba pirminio, ar tęstinio profesinio mokymo institucijose) rengimas vykdomas vadovaujantis 2005 m. Švietimo ir mokslo ministro įsakymu dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo. Įsakyme nustatyta, kad profesijos mokytoju norintys tapti asmenys privalo turėti aukštąjį arba profesinį išsilavinimą ir darbo patirtį. Visais atvejais pedagoginė kvalifikacija yra privaloma, arba asmuo įsipareigoja įgyti pedagoginę kvalifikaciją per pirmuosius dvejus darbo profesinėje mokykloje arba darbo rinkos mokymo centre metus.

Lietuvoje pirminio rengimo pedagoginės kvalifikacijos programas profesijos mokytojams teikia 6 universitetai. Siūlomos 6 specializuotų profesinių studijų programos (baigusiems suteikiama pedagogo kvalifikacija) ir 3 švietimo magistrantūros studijų programos (baigusiems suteikiamas magistro laipsnis). Be to, Pedagogų profesinės raidos centras vykdo pedagoginio minimumo programą, kurią privalo baigti pedagoginės kvalifikacijos neturintys profesijos mokytojai, priimti dirbti iki 2005 metų.

Programas profesijos mokytojams švietimo institucijos rengia remiantis 2001 m. Profesijos mokytojo profesijos standarte išvardytais reikalavimais. Studijų trukmę lemia studijų kreditai: vienas studijų kreditas yra lygus 40 darbo valandų (1 studijų kreditas = 1,5 kredito pagal Europos kreditų perkėlimo sistemą ECTS).

Mokymo programoje derinamos teorinės ir praktinės studijos aukštojo mokslo institucijoje ir mokymas darbo vietoje. Užsiėmimų universitete metu mokytojai įgyja teorines žinias ir gauna užduotis, kurios turi būti atliktos darbo vietoje. Mokymą darbo vietoje prižiūri ir jam vadovauja praktikos vadovas (tai – toje pačioje mokykloje dirbantis profesijos mokytojas metodininkas ar profesijos mokytojas ekspertas). Universiteto dėstytojai stebi ir įvertina besimokančio mokytojo mokymo procesą studijų metu ir įvertina pažangą studijų pabaigoje.

Profesijos mokytojų žinių ir kompetencijų koregavimu atsižvelgiant į naujausias technologijas rūpinasi ūkio šakų ekspertų grupės. Ūkio šakų ekspertų grupės sudaro socialiniai partneriai (darbdaviai, profesinės sąjungos, profesinio mokymo institucijos), atstovaujantys tam tikrą profesinę sritį. Ūkio šakų ekspertų grupės įvertina darbo rinkos poreikius tam tikroje ūkio šakoje ir nustato profesinio mokymo standartų rengimo prioritetus. Atsižvelgdamos į neatitikimų tarp naujų profesijos standartų ir esančių profesinio mokymo programų analizės rezultatus, ūkio šakų ekspertų grupės tvirtina ir rekomenduoja profesijos mokytojams reikalingų modernių kompetencijų sąrašus.

06020103 Mokymo turinys

Profesijos mokytojai Lietuvoje vadinami mokytojai, kurie moko pagal pirminio ir tęstinio profesinio mokymo programas. Toliau pateikiama informacija tinka ir pirminio, ir tęstinio profesinio mokymo sistemose dirbantiems profesijos mokytojams.

2001 m. Profesijos mokytojo profesijos standarte išdėstytos profesijos mokytojams reikalingos kompetencijos. Šias kompetencijas galima suskirstyti į penkias sritis:

- asmenybinio ugdymosi;
- mokymo modulio planavimo, mokymo bei tobulinimo;
- profesinio rengimo programos projektavimo;
- mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo;
- dalyko turinio plėtojimo.

2001 m. Profesijos mokytojo profesijos standartas konkretizuoja specifines kompetencijas kiekvienai profesijos mokytojo kategorijai (žr. lentelę).

Jaunesniojo profesijos mokytojo kvalifikacinę kategoriją sudarančios kompetencijos

Asmenybinio ugdymosi kompetencijos Bendros asmenybės savivertės kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas vertinti ir ugdyti savo asmenybės savybes– Gebėjimas teikti besimokantiems paramą ir priimti iš jų grįžtamąjį ryšį
Bendravimo kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas elgtis adekvačiai reikiamoms mintims ir nuostatomis
Mokymo modulio turinio planavimo, mokymo bei tobulinimo kompetencijos: nenustatytos
Mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo kompetencijos: nenustatytos
Profesinio rengimo programos projektavimo kompetencijos: nenustatytos

Profesijos mokytojo kvalifikacinę kategoriją atitinkančios kompetencijos

Asmenybinio ugdymosi kompetencijos Bendros asmenybės savivertės kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas įtakoti vertybines mokyklos bendruomenės nuostatas
Bendravimo kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas derinti įvairius bendravimo būdus– Gebėjimas parinkti ir taikyti adekvačius bendravimo stilius– Gebėjimas vertinti ir įtakoti bendravimo procesą– Gebėjimas bendrauti su grupėmis ir atskirais asmenimis– Gebėjimas bendrauti tarptautinėmis ir kitų šalių kalbomis
Veiklos ir elgesio reflektavimo kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas vertinti ir siekti savo veiklos tobulumo– Gebėjimas plėtoti asmeninę ugdymo veiklos filosofiją
Savo veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– Gebėjimas įvertinti ir plėtoti savo bendruosius bei profesinius įgūdžius– Gebėjimas įvertinti savo veiklą ir nukreipti save asmeninės patirties plėtotei– Gebėjimas surasti ir panaudoti atitinkamą informaciją, pateiktą dokumentuose, mokslinės ir kitos informacijos šaltiniuose, elektroniniuose tinkluose ir kt.
Informacinių technologijų naudojimo kompetencijos <ul style="list-style-type: none">– A.5.1 Gebėjimas identifikuoti informacinių technologijų naudojimo galimybes– A.5.2 Gebėjimas naudotis informacinėmis Interneto paslaugomis– A.5.3 Gebėjimas bendrauti su kolegomis šalyje ir užsienyje panaudojant elektroninio pašto ir Interneto galimybes

Mokymo modulio turinio planavimo, mokymo bei tobulinimo kompetencijos**Mokymo modulio turinio planavimo kompetencijos**

- Gebėjimas atrinkti tinkamiausias mokymo medžiagos dalis ir mokymo metodus pagal konkrečius mokymo tikslus
- Gebėjimas pasirinktas mokomosios medžiagos dalis išdėstyti tinkamiausia seka
- Gebėjimas parinkti konkrečias mokymo/si metodikas, atsižvelgiant į mokymo modulio tikslus ir kitus turinio parametrus

Mokymo modulio mokymo kompetencijos

- Gebėjimas sukurti didaktiniu požiūriu tinkamą mokymosi aplinką
- Gebėjimas taikyti su mokymo moduliu susijusius bendruosius didaktinius įgūdžius

Mokymo modulio pasiekimų vertinimo kompetencijos

- Gebėjimas nustatyti tikrinimo tikslus ir kriterijus, atskleidžiančius besimokančiųjų pasiekimų lygį pagal numatomus mokymo modulio mokymosi rezultatus
- Gebėjimas parinkti tikrinimo metodus, laiduojančius objektyvios informacijos apie besimokančiųjų pasiekimus surinkimą
- Gebėjimas parengti vertinimo strategiją ir metodiką, nustatyti vertinimo kriterijus, atsižvelgiant į mokymo modulio tikslus, turinį ir mokymo metodus
- Gebėjimas parengti skirtingo sudėtingumo tikrinimo ir vertinimo užduotis besimokančiųjų mokymo modulio pasiekimams įvertinti
- Gebėjimas taikyti įvairius tikrinimo ir vertinimo metodus, atsižvelgiant į mokymo modulio tikslus, turinį ir mokymo metodus
- Gebėjimas interpretuoti ir adekvačiai įvertinti informaciją apie besimokančiųjų pasiekimus bei mokymosi sunkumus mokymo modulio tikslų kontekste
- Gebėjimas teikti ir gauti konstruktyvią grįžtamąją informaciją apie besimokančiųjų pasiekimus ir mokymosi sunkumus

Mokymo modulio programos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas suprasti Lietuvos profesinio rengimo sistemą ir profesinio išsilavinimo lygius
- Gebėjimas tobulinti mokymo modulio turinį konkrečiame profesinio išsilavinimo lygyje

Profesinio rengimo programos projektavimo kompetencijos**Darbo rinkos situacijos vertinimo kompetencijos**

- Gebėjimas identifikuoti situaciją darbo rinkoje
- Gebėjimas nustatyti darbo rinkos pokyčių priežastis ir pasekmes

Mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo kompetencijos**Mokyklos kaip organizacijos tobulinimo kompetencijos**

- Gebėjimas suprasti ir įvertinti profesinio mokymo įstaigą kaip organizaciją
- Gebėjimas padėti besimokantiesiems atlikti įmonėse ir organizacijose praktinio mokymo užduotis

Užmokyklinės švietimo sistemos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas suprasti Lietuvos švietimo sistemą ir jos teikiamas galimybes

Vyresniojo profesijos mokytojo kvalifikacinę kategoriją sudarančios kompetencijos**Bendros asmenybės savivertės kompetencijos**

- Gebėjimas teikti kolegoms paramą ir priimti iš jų grįžtamąjį ryšį

Bendravimo kompetencijos

- Gebėjimas bendrauti su profesinio rengimo socialiniais partneriais

Savo veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas atlikti savo dalykinės ir didaktinės kvalifikacijos savianalizę ir parengti asmeninės karjeros profesijos srityje programą
- Gebėjimas identifikuoti veiklos pasaulio pokyčius (ypač kvalifikacinius) mokymo programos srityje
- Gebėjimas perimti kitų mokymo įstaigų bei organizacijų teigiamą patyrimą, dalyvaujant bendruose projektuose, bendradarbiavimo tinkluose ir pan.

Informacinių technologijų naudojimo kompetencijos

- Gebėjimas panaudoti mokymo/si procese informacines technologijas
- Gebėjimas panaudoti mokymo procese adekvačias informacinių technologijų programas

Mokymo modulio turinio planavimo, mokymo bei tobulinimo kompetencijos**Mokymo modulio turinio planavimo kompetencijos**

- Gebėjimas atrinkti reikiamą informaciją mokymo modulio turinio tobulinimui
- Gebėjimas optimizuoti mokymo modulių mokymąsi teikiamos profesinės kvalifikacijos atžvilgiu
- Gebėjimas suderinti mokymo modulio turinio elementus su visos programos ir profesijos standarto parametrais

Mokymo modulio mokymo kompetencijos

- Gebėjimas tinkamai perteikti mokomosios medžiagos dalis naudojantis įvairiomis mokymo technologijomis
- Gebėjimas lanksčiai taikyti įvairias mokymo/si metodikas, atsižvelgiant į besimokančiųjų ypatumus

Mokymo modulio pasiekimų vertinimo kompetencijos

- Gebėjimas derinti mokymo modulio tikrinimo ir vertinimo strategijas bei metodikas su kitų modulių ir visos programos tikrinimo ir vertinimo strategijomis bei metodikomis

Mokymo modulio programos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas parengti mokymo/si medžiagą ir mokymo metodinę rodyklę konkretaus modulio srityje
- Gebėjimas tobulinti mokymo modulio turinį, atsižvelgiant į darbo rinkos kvalifikacinių poreikių kaitos tendencijas
- Gebėjimas įvertinti mokymo modulio turinį visos mokymo programos ir konkrečios profesijos kontekste

Profesinio rengimo programos projektavimo kompetencijos**Darbo rinkos situacijos vertinimo kompetencija**

- Gebėjimas nustatyti profesijų bei kvalifikacijų pokyčius ir prognozes darbo rinkoje

Mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo srities kompetencijos**Mokyklos kaip organizacijos tobulinimo kompetencijos**

- Gebėjimas formuluoti profesinio mokymo įstaigos plėtros galimybes ir tobulinti jos kultūrą veiklos pasaulio bei visuomenės poreikių kontekste
- Gebėjimas spręsti konfliktus

Užmokyklinės švietimo sistemos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas bendradarbiauti su išorinės aplinkos grupėmis ir socialiniais partneriais

Profesijos mokytojo–metodininko kvalifikacinę kategoriją sudarančios kompetencijos**Asmenybinio ugdymo kompetencijos** – kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei**Savo veiklos vertinimo ir tobulinimo kompetencijos**

- Gebėjimas įvertinti dalykinių ir didaktinių inovacijų adekvatumą mokymo turinio tikslų kaitos tendencijoms ir pasirinkti prieinamas jų įdiegimo formas
- Gebėjimas parengti ir praveisti patirties sklaidos priemones ir projektus

Mokymo modulio turinio planavimo, mokymo bei tobulinimo srities kompetencijos – kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei**Mokymo modulio mokymo kompetencijos**

- Gebėjimas atlikti pedagoginius eksperimentus, siekiant į mokymosi procesą įdiegti mokymo modulio srities naujoves

Mokymo modulio pasiekimų vertinimo kompetencijos

- Gebėjimas parengti profesinio rengimo programos apibendrinamojo tikrinimo ir vertinimo strategiją bei metodiką, nustatyti apibendrinamojo tikrinimo ir vertinimo kriterijus bei konkrečias užduotis besimokančiųjų programos tikslų pasiekimų įvertinimui

<p>Mokymo modulio programos tobulinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas keistis patirtimi profesinio rengimo sistemos lygmenyje ir dalyvauti mokymo modulio tobulinimo projektuose – Gebėjimas pritaikyti pedagogines naujoves ir darbo metodus, tobulinant mokymo modulį ir rengiant modernią mokomąją medžiagą – Gebėjimas sistemškai suprasti mokymo/studijų programą
<p>Profesinio rengimo programos projektavimo kompetencijos – kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei</p> <p>Profesinio mokymo programos tobulinimo kompetencija:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas projektuoti mokymo programą remiantis profesijų ir profesinio rengimo standartais ir reglamentais – Gebėjimas suplanuoti mokymo programos realizavimo procesą, numatant intelektualinius, materialinius bei mokymo metodinius išteklius
<p>Mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo srities kompetencijos - kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei</p> <p>Mokyklos kaip organizacijos tobulinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas palaikyti, skatinti ir tobulinti ryšius tarp mokyklos, darbo rinkos institucijų, įmonių bei organizacijų – Gebėjimas nustatyti silpnąsias profesinio mokymo įstaigos puses ir pasitelkti išorinę pagalbą – Gebėjimas atlikti didaktinius eksperimentus, diegiant mokymo programos arba modulio srities naujoves <p>Užmokyklinės švietimo sistemos tobulinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas kurti mokymo programas ir mokymosi medžiagą išoriniams užsakovams – Gebėjimas reprezentuoti profesinio mokymo įstaigą vietiniame, regioniniame, šalies ar tarptautiniame lygmenyje – Gebėjimas teikti konkrečias kompetencijas savo kolegoms įvairiomis tęstinio mokymo formomis kitose šalies profesinio mokymo įstaigose

Profesijos mokytojo–eksperto kvalifikacinę kategoriją sudarančios kompetencijos

<p>Asmenybinio ugdymo kompetencijos: nenurodyta</p>
<p>Mokymo modulio turinio planavimo, mokymo bei tobulinimo srities kompetencijos – kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei</p> <p>Mokymo modulio mokymo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas tirti besimokančiųjų mokymosi sunkumus, siekiant pagerinti jų mokymosi pasiekimus – Gebėjimas konsultuoti besimokančiuosius mokymosi srityje <p>Mokymo modulio pasiekimų vertinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas įvertinti profesinio rengimo programų apibendrinamojo tikrinimo ir vertinimo strategijų bei metodikų, nustatytų tikrinimo ir vertinimo kriterijų bei užduočių kokybę besimokančiųjų baigiamiesiems pasiekimams įvertinti <p>Mokymo modulio programos tobulinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas ir noras atlikti naujus didaktinius/metodinius tyrimus ir diegti inovacijas
<p>Profesinio rengimo programos projektavimo kompetencijos – kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei</p> <p>Darbo rinkos situacijos vertinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas pagrįsti profesinio mokymo įstaigų ir programų tinklo pokyčius vietiniame, regioniniame ir šalies lygmenyje <p>Profesinio mokymo programos tobulinimo kompetencijos</p> <ul style="list-style-type: none"> – Gebėjimas tobulinti konkrečios mokymo programos turinio elementus atsižvelgiant į besikeičiančius darbo rinkos poreikius, dalykines ir didaktines, mokslines bei metodines inovacijas ir kt. – Gebėjimas atlikti mokymo programos vidinį kokybės įvertinimą – Gebėjimas nustatyti giminingų mokymo programų teigiamas ir neigiamas charakteristikas bei parengti jų tobulinimo rekomendacijas

Mokyklos bei švietimo sistemos plėtojimo srities kompetencijos - kaip vyresniajam profesijos mokytojui bei

Mokyklos kaip organizacijos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas nustatyti konkrečias mokyklos veiklos problemas, iširti jų priežastis bei su formuluoti sprendimo hipotezes
- Gebėjimas atlikti pedagoginio lyderiavimo ir mokyklos procesų vadybos vaidmenis
- Gebėjimas perteikti savo patyrimą ir ugdyti tam tikras mokymo įstaigos bendradarbių kompetencijas įvairiomis tęstinio mokymo formomis, didinant mokyklos kaip organizacijos mobilumą ir konkurencingumą švietimo rinkoje
- Gebėjimas parinkti tinkamiausius mokyklos veiklos problemų sprendimo būdus, pasinaudojant kitose mokymo įstaigose ar šalyse sukaupta patirtimi
- Gebėjimas parengti mokyklos veiklos tobulinimo projektų paraiškas įvairioms Lietuvos ir užsienio profesinį rengimą remiančioms organizacijoms
- Gebėjimas pagrįsti mokyklos strategines vystymosi kryptis, atsižvelgiant į darbo rinkos pokyčius, regiono bei šalies poreikius, o taip pat švietimo ir socialinę politiką

Užmokyklinės švietimo sistemos tobulinimo kompetencijos

- Gebėjimas įvertinti Lietuvos profesinio rengimo sistemos struktūrą ir procesus
- Gebėjimas atlikti šalies profesinio rengimo procesų tobulinimo užduotis
- Gebėjimas sukurti ir palaikyti užmokyklinius ryšius
- Gebėjimas reprezentuoti profesinio rengimo sistemą vietiniame, regioniniame, šalies ar tarptautiniame lygmenyse

Šaltinis: Profesijos mokytojo profesijos standartas ir rengimo koncepcija(2002)// Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, 2002/4, Kaunas

Šios kompetencijos išugdomos praktinių ir teorinių studijų aukštojo mokslo institucijoje metu ir darbo vietoje. Užsiėmimų universitete metu mokytojai įgyja teorines žinias ir gauna užduotis, kurios turi būti atliktos darbo vietoje. Mokymą darbo vietoje prižiūri ir jam vadovauja praktikos vadovas (tai – toje pačioje mokykloje dirbantis profesijos mokytojas metodininkas ar profesijos mokytojas ekspertas). Universiteto dėstytojai stebi ir įvertina besimokančio mokytojo mokymo procesą studijų metu ir įvertina pažangą studijų pabaigoje.

06020104 Vertinimas ir kokybės stebėseną

Lietuvoje yra 6 universitetai, vykdančys pedagoginio profesijos mokytojų rengimo programas. Siūlomos 6 specializuotų profesinių studijų programos (baigusiems suteikiama pedagogo kvalifikacija) ir 3 švietimo magistrantūros studijų programos (baigusiems suteikiamas magistro laipsnis). Detaliau programos aprašytos 060201 skyriuje; tolesnėse pastraipose aprašomi įgytų žinių ir kompetencijų vertinimo tvarka ir metodai.

Praėjus penkeriems metams po vienos iš studijų programos baigimo, profesijos mokytojai gali atestuotis aukštesnei kvalifikacinei kategorijai (profesijos mokytojo, vyresniojo profesijos mokytojo, profesijos mokytojo metodininko, profesijos mokytojo eksperto). Atestavimo tvarka įteisinta 2003 m. naujos redakcijos Švietimo įstatyme ir 1997 m. Profesinio mokymo įstatyme; ją reglamentuoja 1998 m. Profesijos mokytojų atestacijos nuostatai.

Vertinimo procedūra

Vertinimo procedūros priklauso nuo mokymo teikėjo ir studijų trukmės.

Mokytojų rengimo programa	Vertinimas
Pedagoginis minimumas Pedagogų profesinės raidos centras	3 baigiamieji egzaminai – pedagogikos, psichologijos ir didaktikos. Išduodamas kurso baigimo pažymėjimas.
Pedagogika Vytauto Didžiojo universitetas	Dalyviai turi pateikti pedagoginės praktikos ataskaitą, išlaikyti baigiamuosius egzaminus ir parašyti baigiamąjį darbą apie dalyko mokymo proceso organizavimą ir metodiką. Taip pat, studijų programos klausytojai vertinimui pateikia studijas apibendrinančius projektus.

<p>Profesinė pedagogika Vytauto Didžiojo universitetas (nuo 2007 m. programą vykdys dar 3 universitetai)</p>	<p>Dalyviai parengia kompetencijų ir gebėjimų aplankus (<i>portfolio</i>), iliustruojančius, kas nuveikta studijų metu. Kiekvienam studijų moduliui nustatyti vertinimo kriterijai ir tvarka; aplankas parengiamas kiekvienam moduliui. Vertinime dalyvauja mentorius (profesijos mokytojo metodininko arba eksperto kvalifikaciją turintis kolega iš tos pačios mokyklos) ir tutorius (dėstytojas). Parengtus aplankus vertina mentoriai,atoriai ir egzaminų komisija, kurią sudaro universiteto dėstytojai, socialiniai partneriai ir Švietimo ir mokslo ministerijos atstovai. Galutinis įvertinimas gaunamas apibendrinus aplankų rezultatus bei atsižvelgus į bandomąją pamoką, kurią stebi ir vertina tutorius.</p>
<p>Magistrantūros studijų programa profesijos mokytojams Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuvos žemės ūkio Universitetas, Vytauto Didžiojo universitetas</p>	<p>Egzaminai žodžiu ir raštu, diplominis darbas. Diplominį darbą vertina komisija, kurią sudaro universiteto dėstytojai, Švietimo ir mokslo ministerijos, Prekybos, pramonės ir amatų rūmų bei kitų suinteresuotų institucijų atstovai.</p>

060202 Profesijos mokytojų tęstinis mokymas

Profesijos mokytojų kvalifikacijos kėlimą ir tęstinį mokymą reglamentuoja 2003 m. naujos redakcijos Švietimo įstatymas (2003 06 17, Nr. IX-1630), 1997 m. Profesinio mokymo įstatymas (1997 10 14, Nr. VIII-450), Švietimo ir mokslo ministerijos įsakymai ir nutarimai bei Pedagogų profesinės raidos centro nuostatai.

Švietimo įstatyme nustatyta, kad kiekvienas mokytojas gali dalyvauti tęstinio mokymo ar kvalifikacijos kėlimo veikloje 5 dienas per metus. Atsižvelgdami į savo poreikius, profesijos mokytojai gali pasirinkti mokymo instituciją, kurioje nori mokytis. Mokytojai dažnai savo iniciatyva tobulina dėstomo dalyko ir pedagoginę kvalifikaciją. Mokymo kursus siūlo dviejų tipų mokymo institucijos, kurios specializuojasi mokytojų rengime:

- Pedagogų profesinės raidos centras prie Švietimo ir mokslo ministerijos. Centras visų pirma įgyvendina ŠMM strateginius nurodymus, grindžiamus mokytojų kvalifikacijos kėlimo poreikių tyrimo rezultatais (tokius tyrimus kartą per metus vykdo ir pats Centras). Centras organizuoja trumpalaikius kursus tokiomis temomis kaip projektų vadyba, mokymosi aplinkos kūrimas, vertinimo sistemos kūrimas, studijų/mokymo programų modulių rengimas ir t.t. Centre siūlomos specialios kvalifikacijos kėlimo programos profesinio mokymo institucijų vadovams mokyklos savianalizės, mokyklos plėtros projektų rengimo, projektų vadybos tematika; jis bendradarbiauja su teritoriniais švietimo centrais, kurie organizuoja pedagogikos kursus profesijos mokytojams savo regionuose.
- Vytauto Didžiojo universiteto Profesinio rengimo studijų centras organizuoja tęstines studijas profesijos mokytojams ir mokyklos direktoriams. Centras siūlo kursus, kuriuos profesijos mokytojai gali išklaudyti moduliais (kiekvienas modulis – 80 studijų valandų). Moduliai apima: kvalifikacijos tyrimus; mokymo programos rengimą ir tyrimų planavimą; pokyčių valdymą; mokymo ir mokymosi efektyvumą; kokybės valdymą; bendravimo psichologiją ir bendradarbiavimą organizacijoje.

Profesijos mokytojų žinių ir kompetencijų koregavimu atsižvelgiant į naujausias technologijas rūpinasi ūkio šakų ekspertų grupės. Ūkio šakų ekspertų grupes sudaro socialiniai partneriai (darbdaviai, profesinės sąjungos, profesinio mokymo institucijos), atstovaujantys tam tikrą profesinę sritį. Ūkio šakų ekspertų grupės įvertina darbo rinkos poreikius tam tikroje ūkio šakoje ir nustato profesinio mokymo standartų rengimo prioritetus. Atsižvelgdamos į neatitikimų tarp naujų profesijos standartų ir esančių profesinio mokymo programų analizės rezultatus, ūkio šakų ekspertų grupės tvirtina ir rekomenduoja profesijos mokytojams reikalingų modernių kompetencijų sąrašus.

Profesinės mokyklos dalyvauja įvairiose programose ir projektuose; profesijos mokytojai taip pat skatinami dalyvauti tarptautinių mainų programose ir projektuose (pvz., Leonardo da Vinči, Comenius ir Socrates).

060203 Gamybinio mokymo meistrų rengimo sistemos

Gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikacijos reikalavimai nekeliama, tačiau jie gali mokytis pagal Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą pedagoginio minimumo programą, teikiamą visų pirma pedagoginės kvalifikacijos neturintiems mokytojams. Gamybinio mokymo meistrai dirba įmonėse ir darbo rinkos mokymo centruose turėdami profesinę, bet ne pedagoginę kvalifikaciją.

06020301 Priėmimo sąlygos

Gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikacijos reikalavimai nekeliama.

06020302 Mokymo modeliai ir procesai

Gamybinio mokymo meistrai mokymo kompetencijas dažniausiai įgyja per praktiką. Jie gali išklausti Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintą pedagoginio minimumo programą, ar bet kurią kitą pradinio pedagoginio rengimo programą, apibūdintą 060201 skyriuje.

06020303 Mokymo turinys

Gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikacijos reikalavimai nekeliama. Gamybinio mokymo meistrai gali išklausti pedagoginio minimumo programą, kurią vykdo Pedagogų profesinės raidos centras. Programą sudaro pedagogikos, psichologijos ir didaktikos kursai, jos trukmė – 120 valandų.

06020304 Vertinimas ir kokybės stebėseną

Gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikacijos reikalavimai nekeliama. Gamybinio mokymo meistrai gali išklausti pedagoginio minimumo programą, kurią vykdo Pedagogų profesinės raidos centras. Programos pabaigoje laikomi pedagogikos, psichologijos ir didaktikos egzaminai.

060204 Gamybinio mokymo meistrų pirminis ir tęstinis mokymas

Gamybinio mokymo meistrams jokie formalūs kvalifikacijos reikalavimai nekeliama.

060205 Aktualijos

Pastarąjį dešimtmetį profesinio rengimo politika buvo orientuota į pirminio profesinio mokymo kokybės didinimą ir jo prestižo kėlimą. Tai sukėlė daug diskusijų dėl mokymo kokybės pirminio profesinio mokymo įstaigose didinimo. Vienas iš kokybės didinimo aspektų yra profesijos mokytojų pedagoginė kvalifikacija. Šiuo metu reikalavimas turėti pedagoginę kvalifikaciją keliamas visiems naujiems profesijos mokytojams, tačiau dauguma iki 2005 m. įdarbintų mokytojų šios kvalifikacijos neturi. Siekdami sukurti lankstesnę ir prieinamesnę mokytojų rengimo sistemą, politikai ir švietimo tyrėjai pradėjo svarstyti galimybę įteisinti neformaliai mokantis ar savišvietos būdu įgytus pedagoginius gebėjimus.

Kaip jau minėta 060103 dalyje, profesijos mokytojų vaidmuo labai pasikeitė: anksčiau buvęs tik žinių perteikėjas, šiandien mokytojas – tai mokymosi organizatorius, mokymosi galimybių kūrėjas ir mokymosi proceso patarėjas. Mokytojai aktyviau dalyvauja didinant kokybę, keliant profesinių mokyklų prestižą, užmezgant ryšius su profesiniais tinklais ir kituose procesuose. Šie iššūkiai verčia ir mokytojų rengėjus nuolat tobulinti mokytojų rengimo programas.

Daug diskutuojama dėl praktikos vadovų (mentorių) ir dėstytojų (tutorių) vaidmens profesijos mokytojų rengimo procese didinimo, o tai savo ruožtu sukelia tolesnes diskusijas dėl geresnio bendradarbiavimo tarp profesijos mokytojus rengiančių universitetų ir profesinių mokyklų. Šios diskusijos dėmesio centre – mokytojų rengimo priartinimas prie darbo vietos.

Dar vienas svarbus klausimas – tai mokytojų profesinių sąjungų veiklos rėmimas ir plėtra. Siekiama, kad profesinės sąjungos aktyviau atstovautų profesinius mokytojų interesus politiniu lygmeniu, inicijuotų įvairius mokslinius pedagoginės veiklos tyrimus, plėtotų profesijos mokytojų bendradarbiavimą ir t.t.

Svarbu pabrėžti ir tai, kad Lietuvos profesinio rengimo sistema vis dar reformuojama ir tobulinama; šiuo metu nagrinėjama kitų Europos valstybių geriausia praktika (pvz., neformalaus mokymosi ir savišvietos rezultatų pripažinimas, profesijos standartų kūrimas, profesijos mokytojų informacinių ir komunikacinių technologijų įgūdžių lavinimas, mokymo metodų modernizavimas ir t.t.) ir jos tinkamumas Lietuvos profesinio rengimo sistemai.

0603 PROFESIJOS MOKYTOJAI TĘSTINIO PROFESINIO MOKYMO SISTEMOJE

Tęstinio profesinio mokymo sistemoje dirbančių profesijos mokytojų pirminis ir tęstinis mokymas organizuojamas pagal tas pačias nuostatas, taikomas pirminio profesinio mokymo sistemos profesijos mokytojų rengimui (žr. skyrių 0602).

060305 Aktualijos

Dabartiniu metu, sparčiai plėtojantis ekonomikai ir įsijungiant į vieningą Europos darbo rinką, tęstiniame profesiniame mokyme didžiausias dėmesys skiriamas tinkamumo, prieinamumo ir paklausos didinimui. Darbdaviai ieško būdų išlaikyti savo kvalifikuotą darbo jėgą, siūlydami geresnes atlyginimo ir karjeros galimybes. Jie taip pat varžosi tarpusavyje dėl jaunų darbuotojų, todėl yra labiau suinteresuoti darbuotojų mokymu. Tai įrodo įmonėse didėjanti tendencija pilnu etatu įdarbinti gamybinio mokymo meistrus. Dažnai gamybinio mokymo meistrams reikalingi papildomi mokymai, ypač suaugusiųjų švietimo ir profesinio rengimo metodologijos srityse. Prekybos, pramonės ir amatų rūmai organizuoja mokymus įmonėms ir kartais - mokymo kursus įmonėse dirbantiems gamybinio mokymo meistrams. Vis dėlto aiškios mokymų programos arba plano nėra.

Privačios įmonės vykdančios tęstinį profesinį mokymą paprastai užtikrina, kad jų mokytojai ir meistrai turėtų visas reikalingas kompetencijas ir, kad jie bendradarbiautų su universitetais, kolegijomis ir kitomis institucijomis. Dauguma valstybinių švietimo teikėjų laikosi tos pačios strategijos. Europos struktūriniai fondai per įvairius valstybinių institucijų įgyvendinamus projektus atvėrė naujas galimybes tęstinio mokymo sistemos profesijos pedagogų mokymui.

Profesijos mokytojų rengimas organizuojamas derinant valstybinius (Švietimo ir mokslo ministerijos, socialinių partnerių, aukštojo mokslo ir profesinio mokymo įstaigų) interesus. Pagrindinės institucijos, dalyvaujančios organizuojant profesijos mokytojų rengimą:

- **Švietimo ir mokslo ministerija.** Adresas: A. Volano g. 2/7, LT-01516, Vilnius. Tel. (8 5) 2743080, fax. (8 5) 2612077; tinklalapis: www.smm.lt. ŠMM planuoja ir organizuoja pirminį profesijos mokytojų mokymą ir jų kvalifikacijos kėlimą. Ministerija nustato turimus išteklius, priima sprendimus dėl jų paskirstymo ir atlieka programų vertinimą nacionaliniu lygmeniu.
- **Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.** Adresas: A. Vivulskio g. 11, LT-03610, Vilnius. Tel. (8 5) 2664201, fax. (8 5) 2664209; tinklalapis: www.socmin.lt. SADM dalyvauja nustatant papildomus kvalifikacinius reikalavimus tęstinio profesinio mokymo sistemoje dirbantiems profesijos mokytojams.
- **Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba.** Adresas: Aguonų g. 10, LT – 03213 Vilnius; Tel. (8 5) 2 31 03 69, (8 5) 2 33 65 14, faks. (8 5) 2 31 06 20; tinklalapis: www.ldrmt.lt. LDRMT rūpinasi darbo rinkos mokymo profesijos mokytojų kompetencija.
- **Profesinio mokymo metodikos centras.** Adresas: Geležinio Vilko g. 12 LT-01112 Vilnius. Tel. (8 5) 2497 126; tinklalapis: www.pmmc.lt. Centro pagrindinės veiklos yra informacijos apie profesinį rengimą ir žmonių išteklių plėtrą analizė, mokymosi priemonių kūrimas ir rengimas leidybai, profesinio rengimo standartų rengimas bei studijų/ mokymo kokybės vertinimas. Jis organizuoja Ūkio šakų ekspertų grupių veiklą, kurios prisideda prie profesijos mokytojų kompetencijų suderinimo su naujausiomis technologijomis, taip pat įgyvendina profesijos mokytojų kvalifikacijos kėlimo projektus.
- **Valstybinių ir privačių aukštųjų mokyklų pedagoginių studijų ir tyrimų padaliniai** vykdo pirminį profesijos mokytojų rengimą ir jų kvalifikacijos kėlimą. Šios institucijos yra atrenkamos atviro konkurso būdu.

Kauno technologijos universitetas. Adresas: K. Donelaičio g. 73, LT-44029 Kaunas. Tel. (8 37) 300003, 300099, fax. (8 37) 324144; tinklalapis: <http://www.ktu.lt>

Šiaulių universitetas. Adresas: Vilniaus g. 88, LT-76285 Šiauliai. Tel. (8 41) 595800, fax: (8 41) 595809; tinklalapis: <http://www.su.lt>

Vilniaus Gedimino technologijos universitetas. Adresas: Saulėtekio al. 11, LT-10223 Vilnius. Tel: (8 5) 2745030, fax: (8 5) 2700112; tinklalapis: <http://www.vgtu.lt>

Vilniaus pedagogikos universitetas. Adresas: Studentų g. 39, LT-08106 Vilnius. Tel: (8 5) 2790281, fax: (8 5) 2790548; tinklalapis: <http://www.vpu.lt>

Klaipėdos universitetas. Adresas: H. Manto g. 84, LT-92294 Klaipėda. Tel: (8 46) 398901, fax: (8 46) 398902; tinklalapis: <http://www.ku.lt>

Lietuvos žemės ūkio universitetas. Adresas: Studentų g. 11, LT-53361 Akademija Kaunas. Tel: (8 37) 752200, fax: (8 37) 397500; tinklalapis: <http://www.lzuu.lt>

Vytauto Didžiojo universitetas. Adresas: Daukanto g. 28, LT-44244 Kaunas. Tel: (8 37) 327827, fax: (8 37) 327823; tinklalapis: www.vdu.lt

Mokytojų profesinės raidos centras. Didlaukio g. 82, LT-08303 Vilnius. Tel: (8 5) 2763831; fax.: (8 5) 2772191; tinklalapis: <http://www.pprc.lt/>,

- **Profesinio rengimo institucijos** dalyvauja vykdam pirminį pedagoginį rengimą kartu su aukštųjų mokyklų pedagoginių studijų ir tyrimų padaliniais;
- **Mokymo, konsultacinės ir kitos įstaigos, įmonės, organizacijos bei asociacijos** vykdo tęstinį profesijos mokytojų rengimą, jų strateginių kompetencijų atnaujinimą bei tobulinimą.

0605 ŠALTINIAI IR NUORODOS

1. Sajienė L. Dailidienė E. (2003) Mentorius vaidmuo profesijos mokytojų rengimo kaitos kontekste: mokymasis darbo vietoje// Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, 2003/6 , Kaunas p. 104-116
2. Informacija apie profesijos mokytojų situaciją Lietuvoje. Profesinio mokymo metodikos centras, 2002
3. Pagrindinių statistinių rodiklių apie profesinį rengimą ir darbo rinką rinkinys. Profesinio mokymo metodikos centras, 2001, 2002, 2003
4. Faktų suvestinė: žmonių išteklių plėtra ir mokymasis visą gyvenimą Lietuvoje. Sudarė Profesinio mokymo metodikos informacinė tarnyba, 2003
5. Profesinio rengimo baltoji knyga, 1998
6. Leonardo da Vinčio programos projekto “Profesinio mokymo personalo rengimo sisteminis organizavimas” formalios pedagoginės kvalifikacijos tyrimas, kurį atliko VDU Profesinio rengimo studijų centras su ES partneriais, 1998-2001
7. Statistikos metraštis. Lietuvos statistikos departamentas, 2004
8. Profesijos mokytojo profesijos standartas ir rengimo koncepcija(2002) // Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, 2002/4 , Kaunas
9. Information Collection on the Situation of VET Teachers and Trainers in Candidate Countries” for Lithuania (2002), Europos mokymo fondas.
10. Profesijos mokytojų rengimo koncepcija// Profesinis rengimas: tyrimai ir realijos, 2002/4 , Kaunas
11. Švietimas Lietuvoje (2003), www.smm.lt
12. Švietimas, kultūra ir spauda//Statistikos metraštis 2004
13. Atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema (AIKOS) <http://www.aikos.smm.lt/aikos/webdriver.exe?kalba=lt&kalba=en&Mlval=/DizPirmas.html>
14. Faudel H. Teachers and Trainers in Vocational Education and Training in the Future Member States, 2002
15. Švietimo įstatymas (1991 06 25 Nr. I-1489), <http://www.smm.lt>
16. Profesinio mokymo įstatymas (1997 10 14 Nr. VIII-450), <http://www.smm.lt>
17. 2003 m. Nr. IX-1700 Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos, <http://www.smm.lt>
18. Profesijos mokytojų atestacijos nuostatai (1998), <http://www.smm.lt>
19. Lietuvos profesijų klasifikatorius, http://www.ldrmt.lt/mod/klasifikatorius/?p=0_2
20. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl švietimo įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos” Nr. ISAK-1459 (2005), <http://www.smm.lt>
21. LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas dėl kvalifikacinių reikalavimų mokytojams, dirbantiems pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, neformaliojo vaikų švietimo, pradinio, pagrindinio, vidurinio, specialiojo ugdymo ir profesinio mokymo programas, aprašo tvirtinimo (2005), <http://www.smm.lt>